

Mastitis és szoptatás

Dr. Sarlai Katalin
Fővárosi Egyesített Szent István és
Szent László Kórház
Budapest

Emlőgyulladás a szoptatás alatt

- Gyakorisága 3-20 %
- Főleg az első hat héten jelentkezik
- Az esetek egyharmada a több mint hat hónapja szoptatók között fordul elő

WHO osztályozás szerint

- Elzáródott tejcsatorna okozta **nem fertőző emlőgyulladás**
 - Bakteriális eredetű, **fertőző emlőgyulladás**
 - A kétféle gyulladás közti különbség klinikailag a tünetek súlyosságában van. Nem megfelelő kezelés esetén a nem fertőző gyulladás fertőzővé válhat
-

Az emlőgyulladás tünetei

- Fájdalmas, vörös, duzzadt terület az emlőn
 - Magas láz (38,5 felett), hidegrázás
 - Rossz közérzet, fáradtság, fejfájás, izomfájdalmak
 - Influenza-szerű tünetek
-

Állapotok, melyek emlőgyulladásához vezethetnek

- Emlő túltelítődés
- Elzáródott tejcsatorna
- Sebes mellbimbó
- Stressz és kimerültség
- Az anya és/vagy a gyermek betegsége

Tejbelövellés

- A mell forró, súlyos, kemény
- A tej folyik
- Láz nincs

Emlő túltelítődés

Az emlő:

- Fájdalmas
- Ödémás
- Fényes, feszes, a bimbó elsimul
- Vörös
- **A tej nem folyik**
- Láz (egy napig)
- Mindkét mellet érinti

Az emlő túltelítődés okai és megelőzése

- Nagyon sok tej
- A szoptatás késői kezdése
- Ritka szoptatás
- A szoptatás korlátozása
- Helytelen szopási technika
- A szoptatás szülés utáni kezdése
- Korlátozás mentes szoptatás
- Hatékony szopás jó technikával

A túltelítődés kezelése

- Gyakori szoptatás, jó technikával
- Ha a csecsemő nem képes szopni: fejés
- Az oxytocin reflex stimulálása szoptatás előtt: meleg zuhany, meleg borogatás a mellre, a mell gyengéd masszírozása, a bimbó ingerlése
- Szoptatás után az ödéma csökkentésére: hideg borogatás rövid ideig

Tútelítődés elkülönítése a mastitistól

- A mastitis nem érinti az egész emlőt, csak egy részét
- Féloldali (általában)
- A nem oldódó tútelítődés mastitishoz vezethet

Tejcsatorna elzáródás

- Az emlő egy részéből nem ürül a tej
- Az érintett rész kemény, fájdalmas, nem vörös
- Az anya közérzete jó, láza nincs
- Ok: besűrűsödött tej
- A tej kiléphet a szövetek közé nem fertőző mastitist okozva.

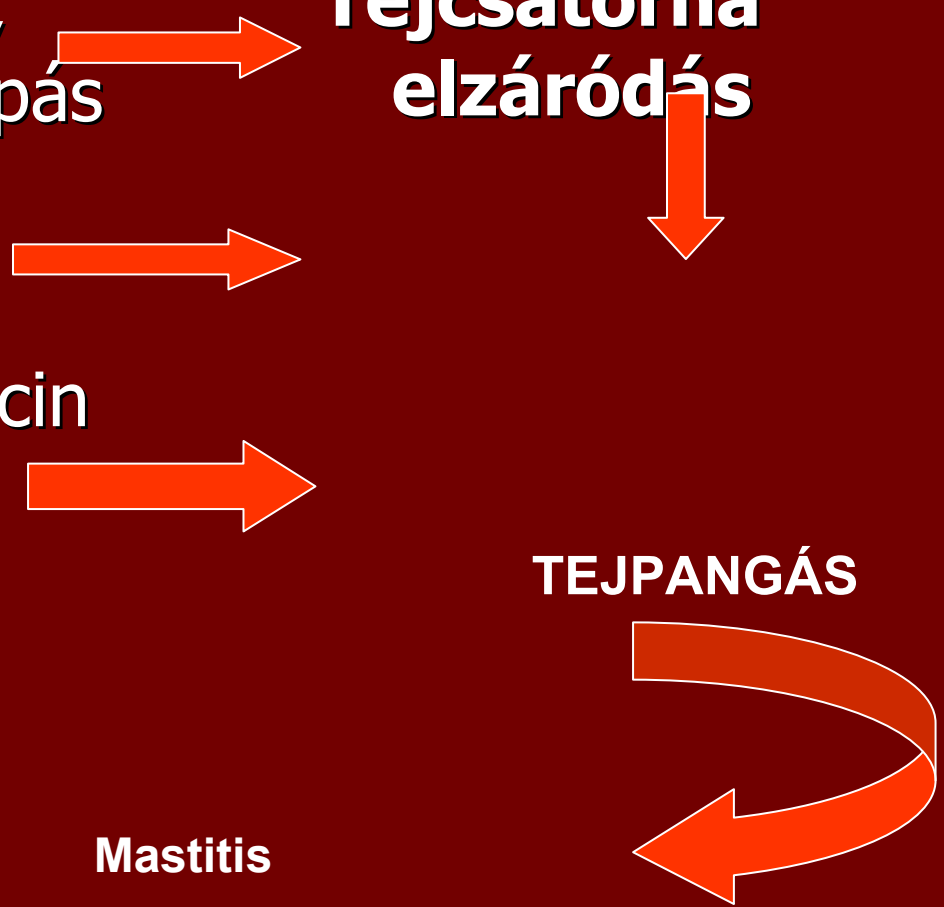
A tejpangás okai

- Nem hatékony, korlátozott szopás
- A mell külső leszorítása
- Stressz (oxytocin reflex gátlása)

Tejcsatorna elzáródás

TEJPANGÁS

Mastitis

A tejcsatorna elzáródás kezelése

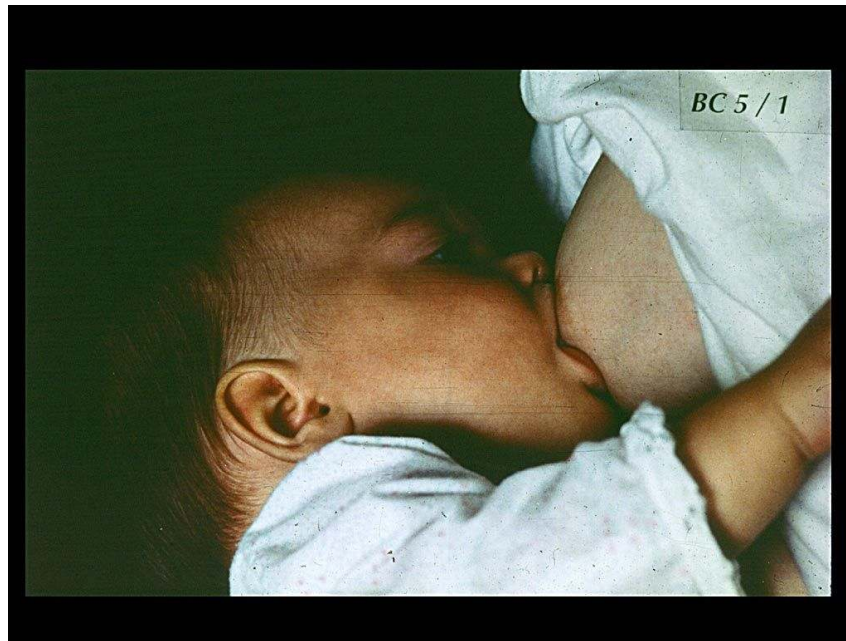
- Legfontosabb a mell ürítése
- Gyakori szoptatás korlátozás nélkül
- Gyengéd masszírozás a bimbó irányában
- Meleg borogatás, meleg zuhany
- Változó pozíciók
- Fehér pötty eltávolítása mellbimbóról

Sebes mellbimbó

- Baktériumok behatolási kapuja lehet
- A nem megfelelő rátapadás okozza
- Kezelés: az ok megszüntetése, antiszeptikus kenőcs, anyatej

Helyes és helytelen rátapadás

Anyai fáradtság, stressz hatása

- A tejleadó reflexet gátolhatja az anya félelme, kimerültsége
- A mell nehezebben adja le a tejet, ez tejpangáshoz vezethet
- A pangó tej hajlamosít az emlőgyulladásra

Mastitis

- A túltelítődés és a tejcsatorna elzáródás a leggyakoribb okai a tejpangásnak
- A pangó tej kiléphet az emlő szövetei közé és mastitist okoz. Ez steril gyulladás.
- Baktériumok behatolása esetén a steril gyulladást bakteriális gyulladás váltja fel.

Kezelés

- Lelki támogatás
- Pihenés
- Gyakori szoptatás, a tej eltávolítása a mellből
- Gyógyszeres kezelés (fájdalomcsillapítás, antibiotikum)

Bakteriális emlőgyulladás

- Penicillin rezisztens *Staphylococcus aureus* a leggyakoribb kórokozó
- Néha *Streptococcus* és *E. Coli* okozza
- A *Streptococcus* mindkét mellett egyszerre betegíti meg
- Kórházi fertőzéseknél MRSA is előfordulhat
- Tenyésztés csak a súlyos lefolyású esetekben!

A bakteriális mastitis gyógyszeres kezelése

Fájdalomcsillapítás: Ibuprofen,
Paracetamol

Antibiotikum:

1. Amoxicillin-klavulánsav 2x 875-125mg
2. Cefalexin 4x500 mg
3. Clyndamycin 4x300 mg
4. Erythromycin 4x250-500 mg

A kezelés 6-10 napig tartson!

Emlőtályog

- A nem gyógyult gyulladás következménye lehet
- Ultrahang vizsgálat
- Sebészi beavatkozás
- Szoptatás folytatható

Visszatérő mastitis

- Nem gyógyuló, ismétlődő mastitis esetén ki kell zárni a gyulladássos emlőrákot
- A tünetek hasonlóak
- Ritka emlőrák a Paget kór, mely az ekzema tüneteit utánozza, csak biopsziával diagnosztizálható

Mit tanítsunk az anyáknak?

Mielőtt mellükhöz érnek, mossanak kezet!

Naponta tapintsák át mellüket, ha csomót észlelnek gyengéden masszírozzák a bimbó felé

- A mell lemosásához csak meleg vizet használjanak zuhanyozás közben
- Megfelelő méretű legyen a melltartó
- A melltartóbetét pamutból legyen

Mit tanítsunk a szoptató anyának?

- Túltelítődés megelőzése és kezelése
- Tejcsatorna elzáródás megelőzése és korai kezelése
- Kezdődő mastitis tüneteinek felismerése
- A tünetek 24 órán túli fennállása esetén orvosi segítség igénybevétele

Tévhitek, melyeket el kellene felejtenünk

- Mastitisben szenvedő lázas anya nem szoptathat
- A csomókat erősen el kell masszírozni
- A mastitisre bevett antibiotikum árt a babának

Fontos!

- Az emlőgyulladások nagy része steril gyulladás, a csecsemő gyakori szopása és a pihenés gyorsan meggyógyítja
- Ha a tünetek súlyosbodnak, illetve nem javulnak 12-24 óra alatt, antibiotikum adandó
- A gyakori szoptatást ajánlott folytatni, pihenés, fájdalomcsillapítás mellett
- Az erős masszírozás ártalmas lehet!

Az előadásban felhasznált képek

- WHO Breastfeeding counselling: A training course oktató diasorozatából
- UNICEF : Breastfeeding Management oktató diasorozatából

Köszönöm a figyelmüket

